

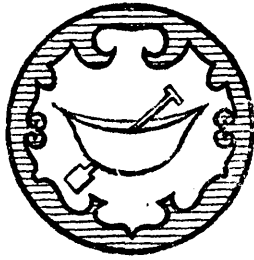
DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18.

Administracja czynna od godz. 9-12 wp.
Redakcja od godz. 2-3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 600.—
Miesięcznie . „ 200.—

M. ŁODZI

Opłnienie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 30.—Przed tekstem Mk. 100.— za wiersz (dwie szpalty na stronie), Drobne 10 marek za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 100.—

Cena egzemplarza 50 Marek

Nr 24. (140.)

Łódź, wtorek 13 czerwca 1922 r.

Rok IV.

Zmiana zapatrywań na prawo własności a własność nieruchoma.

Stosunek właścicieli nieruchomości miejskich do t. zw. lokatorów zaostrzył się jak wiadomo ostatnimi czasy w sposób wprost niebywały, i codziennie niemal powstające na tem tle zatargi stanowią coraz poważniejszą i coraz groźniejszą plagę wszystkich naszych miast i miasteczek.

Zbędem zdaje mi się powtarzać tu rzeczy znane, wskazywać na fatalne i to dla obu stron zainteresowanych skutki zaciekłej i z coraz większą nienawiścią prowadzonej walki między organizacjami t. zw. kamieniczników i t. zw. lokatorów.

Przypatrując się tej walce, w której żadna ze stron nie chce, a może dzisiaj już nawet i nie umie, szukać porozumienia z przeciwnikiem, warto zastanowić się nad objawami ideologicznej natury rozgrywanej się przed naszymi oczyma walki, której wśród gwaru gwałtownych i namiętnych dyskusji nie poświęca się z reguły należytej uwagi.

Z jednej strony mamy do czynienia z właścicielami domów mieszkalnych, a więc ludźmi którzy nieraz, — nie zawsze — za ciężko zarobione w ciągu długich lat pieniądze wybudowali dom i liczyli, że z dochodów od włożonego kapitału, które przed wojną światową nie były, w swej przeciętnej, tak bardzo wygórowane, będą mogli żyć spokojnie i zapewnić swojej rodzinie na przyszłość, wprowadzić z reguły nie dobrobyt, ale w każdym razie zabezpieczające przed nędzą ekonomicznie pewne oparcie.

Pomijam tu, że obok momentu natury gospodarczej odgrywał rolę i moment psychologiczny, pragnienie zostania właścicielem nieruchomości, co, jak wiadomo, dawało pewne stanowisko społeczne.

Wypadki wojenne i związane z niemi przewrót ekonomiczny i socjalny obróciły w niwecz wszelkie rachuby, oparte na uchodzących dawniej za pewniki doświadczeniach i podobnie, jak się to stało z wierzycielami sum hipotecznych, nastąpiło faktyczne wywłaszczenie właścicieli nieruchomości miejskich z ich własności, pozostawiając im tylko niejako goły, pozbawiony większego praktycznego znaczenia, tytuł własności.

Opinia publiczna, poza interesowanymi, zniosła ten fakt zarówno u nas, jak i większości państw europejskich ze spokojem, a nawet nieraz i z uznaniem w myśl zgoła odmiennych poglądów, jakie naogół w praktyce, a po części już i w teorii zapanowały, odnośnie do roli i pojęcia prawa własności, w nowoczesnem społeczeństwie.

To co się stało w stosunku do właścicieli przedwojennych nieruchomości miejskich, jest tylko jednym z objawów zasadniczego, coraz bardziej rozpowszechniającego się poglądu: 1) że uprawnienia, wypływające z tytułu wszelkiej własności, muszą pozostawać w odpowiednim stosunku do oddawanych w danym wypadku usług społecznych, 2) że sam fakt po-

siadania, o ile z nim nie jest połączona stała społecznie ważna praca, nie może jeszcze uprawniać do ciągnięcia zysków w zmienionej przypadkowo konjunkturze.

Jednym słowem fakt, na który, skarżą się właściciele nieruchomości miejskich i który uważają, zgodnie z panującymi przed wojną poglądami i obowiązującymi jeszcze w znacznej mierze przepisami ustawowymi, w najwyższym stopniu krzywdzący, jest tylko objawem tej wielkiej ewolucji poglądów odnośnie do prawa własności, jaką cały świat dzisiaj przechodzi, a na której tendencje zwracało już uwagę przed wojną szereg wbitnych prawników i to także z obozów, niesprzyjających zbytnio ruchowi socjalistycznemu, jak np. prezydent Wilson i inni.

Zapewne właściciele nieruchomości zostali boleśniej dotknięci, niż szereg innych warstw i w porównaniu z nimi słusznie też czują się pokrzywdzeni, ale, że tak się stało, że nie wszyscy są narówni dotknięci skutkami przewrotów, które świat przechodzi, jest rzeczą inną.

Pozwolę sobie zresztą tutaj zwrócić uwagę, że jeszcze gorzej od właścicieli nieruchomości miejskich zostali dotknięci właściciele wszelkiego rodzaju pożyczek państwowych i to nie tylko w Polsce, którym nikt z powodu zmiany wartości pieniądza nie myśli podwyższać stopy procentowej od włożonego swego czasu nominalnego kapitału. Należy przytem pamiętać, że posiadacze papierów państwowych nie mają nawet i tej perspektywy, jaka przyświeca właścicielom nieruchomości miejskich, częściowego wyrównania ponoszonych szkód w razie sprzedaży swej własności.

Że ograniczenia swobody rozporządzania swoją własnością znajdują w opinii publicznej uzasadnienie z powodów powyżej przytoczonych, a miarowicie w zmianie poczucia prawnego odnośnie do prawa własności wogóle, tego najlepszym dowodem jest fakt, że o ile chodzi o nowe domy nie domaga się bynajmniej, jak wiadomo, traktowania ich narówni z dawniej wzniesionymi. Bezwątpienia kwestja tu poruszona zasługiwałaby na bardziej wszechstronne ujęcie i omówienie, które jednak w ramach krótkiego artykułu oczywiście nie jest możliwe.

Tutaj musi wystarczyć zwrócenie uwagi na sam problem, bez podawania rozstrząsaniu, czy biorący coraz bardziej górę pogląd przeciwny wszelkiemu czerpaniu dochodów, nienależycie uzależnionych od oddawanych społeczeństwu usług, czy też zapatrywanie panujące przed wojną, otaczające jak najdalej idącą opieką wszelką własność i płynące z tego faktu konsekwencje z daleko mniejszym zwracaniem uwagi na skutki społeczne, jest dla dalszego rozwoju życia gospodarczego korzystniejszym.

„Lokator”.

Dział sprawozdawczy.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Gospodarczego za czas od 1. I. do 31. III. 1922 r.

Kontrakty.

Wzrastający głód mieszkaniowy w naszym mieście w związku z niewspółmiernością między podażą a popytem na lokale w ostrej formie uwydatnia się w gospodarce Magistrata, zajmującego całe legjony prywatnych lokali, korzystanie z których obliczone jest na dziesiątki lat. Tymczasem właściciele domów niezadowoleni z obowiązującej ustawy mieszkaniowej zajęli w akcji odnowienia kontraktów stanowisko bez-

względne oporu. Kategoria tych uchylających się przedstawia stosunkowo pokaźną ilość, wynoszącą 2/3 ogólnej liczby gospodarzy, z którymi Gmina z konieczności ma do czynienia.

Podobne jednostki godzą w gospodarkę miejską, usiłując stworzyć położenie bez wyjścia. Odnośnie przeto działalność nasza rozwijała się ospale i w rezultacie mamy w zapasie wiele spraw nierozwiązanych, ponieważ drogą bezpośrednich pertraktacyj nie udało się nam uzyskać zgody właścicieli na odnowienie kontraktów. Dla osiągnięcia normalnego biegu naszej działalności z technicznego punktu widzenia rzecz

niedozwonną było zastosować względem opornych represję w postaci składowania komornego za pośrednictwem rejenta do kasy powiatowej przy Sądzie Okręgowym na „niebezpieczeństwo właściciela“, szczególnie w tym wypadku, jeżeli tenże żądał zwrotu lokalu dla celów osobistych. By osłabić jednak niechęć i bierność właścicieli oraz ożywić panujący zastój w dziale kontraktowym, postanowiliśmy podwyższyć stawki wpłacone właścicielom domów tytułem zaliczki na wydatki administracyjne, co wpłynęło nieco sprzyjająco na ogólny stan rzeczy, odnowiliśmy bowiem 50 kontraktów na ogólną sumę roczną Mk. 1,577,428.—

Stawki te są następujące:

200 proc. komornego z 1921 roku w domach z filtrem;

300 proc. komornego z 1921 roku przy istnieniu ustępów suchych;

400 proc. komornego z 1921 roku przy istnieniu waterklozetów.

Przy ustalaniu stawek, jak widać, brano pod uwagę, wydatki, wywołane rodzajem istniejących w budynkach klozetów, ponieważ asenizacja dziś najwięcej kosztuje. Po części odegrały tu rolę badania nasze stansunków w domach miejskich. Wspomniane dodatki do komornego wyznaczone zostały mechanicznie, ponieważ wyszliśmy z założenia, że w gospodarce miejskiej, gdzie operuje się setkami lokali, niepodobna przeglądać poszczególnie przedstawianych przez właścicieli rachunków. Z doświadczenia natomiast wiadomem nam jest, że 1) rozkładanie wydatków na lokatorów grzeszy w wysokim stopniu nierównomiernością i ma cechę przypadkowości, 2) że o ile komorne (przy posiadaniu danych o wartości lokalu w okresie przedwojennym) da się ściśle wyliczyć, o tyle koszty wynikające z administracji nie dadzą się dokładnie określić, niezależnie od woli i szczerzej chęci osób zainteresowanych.

Podwozy.

Zgodnie z rozkazem Ministerstwa Spraw Wojskowych i postawieniem wojsk na stopie pokojowej, miejsco-

wy garnizon zaprzestał zwracać się do nas o podwozy, zaspakajając odnośne potrzeby własnym taborem. Skutkiem czego Oddział Dostawy Podwów w czasie od 1 stycznia do 31 marca r. b. zatrudniony był do stawą zaprzęgów dla: 1) instytucji filantropijno-społecznych w ogólnej ilości 487 sztuk na sumę Marek 1,149,400.— oraz 2) władz państwo-administracyjnych, które w związku z niedawnym strajkiem dozorców podjęły akcję oczyszczania ulic miasta, zapotrzebowując na wzmiankowany cel 422 podwozy na sumę mk. 1,670,000.—

Niezależnie od tego Oddział Dostawy Podwów prowadził rejestrację zwierząt pociągowych i zaprzęgów, o wszelkich zachodzących zmianach w tym względzie informując perjo-dycznie Komendę Uzupełnień Koni oraz miejscowe Województwo.

Asekuracje.

Z dniem 1 lutego przyłączony został do Wydziału Gospodarczego Oddział Asekuracji. Lustracja przyjętych spraw zmusiła nas do skoregowania szeregu niedokładności. Pierwszą rzeczą było przystąpienie do uporządkowania materiału, o użytkowania którego w tej postaci w jakiej otrzymaliśmy nie mogło być mowy. W tym celu sprawdzono polisy oraz dokumenty ubezpieczeniowe i rozklasyfikowano je. Następnie sporządzony został szczegółowy wykaz polis i zaprowadzono księgę ewidencyjną expiracji terminów polis, brak której paraliżował jakąkolwiek działalność. Po ukończeniu tych wstępnych prac organizacyjnych zażądano od poszczególnych wydziałów i instytucji koncesjonowanych przez Magistrat przedstawienia nam wykazu obiektów, podlegających ubezpieczeniu. Zwrócono przytem uwagę na normy dotychczasowe, które były niepomernie niskie w związku z dewaluacją marki polskiej. Uznano za konieczne przystosowanie tychże do faktycznych wartości obiektów. Realizacja jednak wysuniętego przez nas projektu wymagała dłuższego czasu, przeto narazie ograniczyliśmy się do procentowego podwyższenia

szacunków, zwracając się jednocześnie do Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych z zapytaniem, na jakich warunkach podjęłaby się oszacowania budowli miejskich. Zaznaczyć należy, że normy szacunkowe Dyr. Ubez. Wzajemn., jako instytucji o charakterze publicznym, obowiązują nie tylko w sprawach ubezpieczeniowych ale i szeregu innych postępowań cywilnych. Majątek miejski ubezpieczony jest w następujących towarzystwach:

1. Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń od Ognia,
2. Polonia. Bank Poznański i Vesta,
3. Snop,
4. Port,
5. Polska Dyrekcja Ubezpieczeń Wzajemnych.

Towarzystwom tym wpłacono tytułem premii asekuracyjnej następujące sumy:

1. za ubezpieczenie nieruchomości i ruchomości miejskich za wyjątkiem Wydziału Handlowego Mk. 338,046.—
2. za ruchomości Wydziału Handlowego Mk. 903,130,50,
3. za ruchomości i budynki Gazowni Miejskiej Mk. 4375,584.—
4. za ruchomości teatralne Mk. 97,946.—

Plantacje Miejskie.

Wobec tego, że pracownicy miejscowego urzędu pocztowego przy przeprowadzaniu nowych linii telefonicznych niemilosiernie kaleczyli drzewa aliezne przy asowaniu gałęzi, przeszkadzających drutom, Oddział Plantacyj nawiązał ścisły kontakt z urzędem, delegując każdorazowo dla wzmiankowanych robót własnych ogrodników. Ponieważ zaś przedsięwzięta została stopniowa przebudowa i rozszerzenie całej sieci telefonicznej w związku z zakładaniem kabla podziemnego, Oddział zmuszony był porządkować na alejach wszystkie wysokopnące drzewa, jak np. na Alei Kościuszki. Po dokonaniu zaś przedwiosennej in-

spekcji zadrzewionych alei uzupełniono dosadzenie drzew na miejscach brakujących, ewentualnie asechniętych, a mianowicie:

Na ul. Dąbrowskiej	160 jesionów,
„ Rokińskiej	26 lip,
„ Al. Konstantynowskiej	63
„ „ Unji	59 jesionów.

W parkach miejskich, poza dorocznym formowaniem krzewów i drzew przez przycięcie i oczyszczenie, zasadzono 2674 krzewy, przeniesione z własnych szkółek i obsiano część trawników po gruntownym skopaniu i zasileniu nawozem. W szklarniach tymczasem przesadzono rośliny w kubły i doniczki oraz przygotowano paliki i etykiety do roślin ogrodowych. Istniejący przy posesi konstantynowskim teren szkółkowy częściowo został przekopany, wyhodowane tamże sadzonki drzewek w ilości 80,000 sztuk posadzono w zagajniku. Nacięto 15,000 sadzonek krzewów do rozmnożenia. Jednocześnie z własnego materiału przygotowano 830 pali do drzew i 185 mat do nakrywania inspektów.

W zakładzie hodowli roślin technik ogrodowy przeprowadził częściową niwelację terenu i założono 200 okien inspektowych, w których wysiano nasiona warzywne i kwiatowe celem przygotowania około 200,000 sadzonek wiosennych. W szklarni tegoż zakładu rozmnożono około 100,000 roślin na potrzeby plantacji miejskich. Ponadto Oddział ograniczył się konserwacją i utrzymaniem w należytym stanie istniejących plantacji.

Targowiska.

Do programu naszej działalności włączoną została między innymi Komisja Targowiskowa. W związku z tem Wydział Gospodarczy dokonał ogólnej inspekcji targowisk miejskich, dzierżawionych lub koncesjonowanych przez miasto, celem zapoznania się ze stanem tychże. Ponieważ ilość ich jest znaczna, przedsięwzięta akcja trwała około tygodnia. W rezultacie ustalone były pewne aster-

dzonych przedsiębiorstw, albowiem wydatki nie pokrywane były przez odnośne wpływy i Magistrat miałby niedobór, wynoszący od 1/I do 1/7 1922 r. Mk. 1.486.002.— z czego na hale przy ul. Zgierskiej № 6 przypadałoby Mk. 549,750.— na hale zaś przy ul. Kościelnej № 6 Mk. 62,756.— pozostałe straty wynikłe z powodu pobierania zbyt niskich opłat za udzielane koncesje. Dla pokrycia odnośnych strat delegacja apowazniona Wydział do sanacji omawianych niedomagań budżetu, wychodząc z założenia, że aczkolwiek Magistrat, jako instytucja samorządowa wolny jest od celów zarobkowych, nie może jednak ponosić strat z tytułu utrzymywania targowisk. Dla wyrównania przeto budżetu hal miejskich przy ul. Zgierskiej № 6 wprowadzone zostały wydatki administracyjne rozkładane na poszczególnych dzierzawców. Nie mogąc tego systemu przeprowadzić w halach dzierzawionych przez Magistrat przy ul. Kościelnej № 6, zmaszerowani byliśmy podwyższyć niektóre opłaty na targowiska lub koncesyjne, które w roku ubiegłym wynosiły 186,000 Mk., w bieżącym zaś roku około 420,000 Marek.

Stajnia Miejska

dostarczyła poszczególnym Wydziałom następującą ilość zaprzęgów:

	parokonnnych	jednokonnnych
Wydział Prezydjalny	1	
„ Handlowy	14	
„ Op. Społecznej	90	
„ Finansów i Kontr.	4	
„ Oświaty i Kultury	79	7
Teatr Miejski	9	3
Wydz. Badańnictwa	134	78
„ Zdrowotn. Publ.	184	142
„ Gospodarczy dla zwózki opała	54	
paszy	9	
mebli	11	12
trocin	2	1
materiałów piśmieni.		5
dla lokali daninowych	2	
„ Plantacyj Miejskich	82	10
Razem	675	258

Warsztaty Reperacyjne

wykonały następujące roboty slusarskie:

wykonano 2 obręcze na kuchnie, 2 drzwiczek wewnętrznych do pieców, 10 rur do pieców i 1 wentylator.

dorobiono 85 kluczy do zamków i 40 kluczyków do zamków.

wyreperowano 2 pokrywy kanałowe centralnego ogrzewania, 1 skrzynkę do popiołu centralnego ogrzewania, 5 drzwiczek wewnętrznych od pieców, 4 kanonki, 4 blachy kuchenne, 10 zamków i t. p.

założono 8 par klamek do drzwi. 4 zamki, 11 zameczków do szaf i stołów, 7 kłódek, 4 sprężyny do drzwi;

obito blachą koryta w Stajni Miejskiej,

wyreperowano rury wodociągowe i klozetowe w budynkach miejskich, przyczem założono nowych 5 misek klozetowych sedesy 50 mtr. rur 16 kolanek i 15 kranów.

Roboty stolarskie:

wykonano 2 skrzynie do węgla, 2 deski klozetowe, 1 wieszak, 3 drabiny, 1 stolik, 1 skrzynię śmietnikową i 10 skrzynek do kwiatów,

wyreperowano 11 szaf, 4 szafki domowe, 2 fotele, 50 krzeseł, 12 stołów, etażerkę, drzwi, ramy okienne, podłogę i t. p.

Roboty zdzańskie:

Wyreperowano 56 pieców i 4 kuchnie, przestawiono 10 pieców całkowicie, 2 piece w połowie, postawiono 2 kuchnie duże.

Roboty szklarskie:

wprawiono 86 mtr.² szyb, okotowano 250 mtr.² szyb.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Zdrowotności Publicznej za czas od dnia 1-go stycznia do dnia 31-go marca 1922 r.

Miesiące styczeń, luty i marzec przeszły pod znakiem jąglicy.

Jeszcze nigdy dotąd kronika miasta nie notowała takiej masy zachoro-

wań na tę straszną w swoich skutkach chorobę oczną, jak w ubiegłych 3-ech miesiącach r. b.

Liczba 290 mówi sama za siebie i będzie ona jeszcze wymowniejszą, jeśli dodamy, iż zameldowanych zastabnięć na jaglicę w ostatnich trzech miesiącach r. ob. było wszystkiego 23.

Jeśli obecnie liczba wypadków jaglicy przedstawia się tak imponująco, w znacznej mierze przypisać to możemy racjonalnemu prowadzeniu statystyki chorób dzieci w szkołach powszechnych, zarówno jak i racjonalnemu badaniu i leczeniu chorób ocznych nie przez lekarzy szkolnych, lecz przez lekarzy okulistów, co dotąd moeno szwankowało.

Dla skutecznej walki z jaglicą uruchomione zostało specjalne ambulatorjum oczne przy ul. Pańskiej i projektowane jest założenie dwóch szkół dla dzieci jaglicowych, co pozwoli nam w szkołach wyeliminować z pośród dzieci — dzieci jaglicowe, uczyć ich osobno, a tam samem przeciąć szerzenie się zarazy.

Pomimo energicznej walki, prowadzonej od lat tyłu z epidemją daru plamistego, nie udało się nam dotąd, jako tako, z chorobą tą uporać się. Przeciwnie, liczba zachorowań w 3-ech ubiegłych miesiącach roku 1922 wzmożła się niemal w dwójnasób (w IV-tym kwartale 1921 r. 54, w I-szym kwartale 1922 r. 113). Wzmoczenie to przypisać należy zwiększonemu napływowi reemigrantów do kraju ze Wschodu.

Jakkolwiek warunki sanitarne w Równem i Baranowiecach znacznej uległy poprawie, nie ulega mimo to wątpliwości, iż pojedyncze osobniki mogą zmylić czujność straży pogranicznej i przedostać się, bez odbycia kwarantanny, przez kordon graniczny, a tam samem zawlec chorobę do kraju.

Aby zapobiec temu złemu, wzmocniona została czujność policji miejskiej i zaprowadzony został przymusowy meldunek osób, przybywających z Rosji; osoby te, których adresy Komisarjat Rządu na m. Łódź

co 24 godz. przesyła do Działu Sanitarnego przy Wydziale Zdrowotności Publicznej, znajdują się w przeciągu 2-ech tygodni od chwili przyjazdu pod kontrolą osób delegowanych z ramienia Działu Sanitarnego.

Bardziej pocieszające są dane, jakie posiadamy z przebiega daru brzuszno i płonicz.

Liczba zastabnięć na tyfus brzuszny z imponującej liczby 543 spadła do 91, czyli zmniejszyła się niemal sześciokrotnie, liczba zastabnięć na płonicę z 122 spadła do 41.

Są to wszelako spadki, jakie notujemy zazwyczaj o tej porze, jak o tem świadczy statystyka tych chorób w kilku latach ubiegłych.

Ilość skonów na gruźlicę dosięgła niebywałej dotąd cyfry 450.

Niezwykłym, jak na nasze stosunki ineydentem w całokształcie chorób zakaźnych w minionych 3 mies. była dość znaczna stosunkowo liczba zapadnięć na ospę naturalną, co jest tem dziwniejsze, iż od r. 1916 mamy a siebie w kraju t. zw. przymasowe szczepienie ospy ochronnej.

Od 1-go stycznia r. b. do dnia dzisiejszego zanotowaliśmy 15 przypadków ospy naturalnej (śmiertelność wynosiła 30—35 proc.) Jest to bądź co bądź cyfra, która nas powinna poważnie zaniepokoić.

Jak to widać z wywiadów lekarzy sanitarnych wszysey chorzy są mieszkańcami m. Łodzi z wyjątkiem jednego, który przybył niedawno ze wsi, czyli, że t. zw. reemigrantów pośród chorych ospowych nie było.

Wszystkie, z wyjątkiem jednego, (ul. Wólczańska) przypadki miały miejsce w północnej części miasta przy ul. Zawiszy 38, 45, i Franciszkańskiej 66. Sporadyczne te zastabnięcia na ospę naturalną wykazały niezbicie małe uświadczenie i niekulturalność biedniejszej warstwy ludności miasta.

Okazało się mianowicie, iż w rodzinie, w której lekarz sanitarny stwierdził ospę a trojga dzieci, jedno dziecko poza tem trojgiem, które

zachorowało uprzednio i przeniosło ospę na inne dzieci, miało świeże ślady po przebytej ospie (blizny), inne zaś zmarło według słów otoczenia na jakieś krosty, które mamy zupełne prawo uważać również za ospę.

Kto wie? Gdyby w porę zameldowano w Dziale Sanitarnym o powyższym zastabnięciu, udało by się uniknąć dalszych zachorowań. —

Jeśliby prawdą był fakt wzmożonego przybytku ludności wiejskiej do miasta, co do którego pewnych danych nie posiadamy, wraz z dziećmi które z tych czy innych powodów na wsi nie były szepczone, moglibyśmy sobie tłumaczyć wybuch sporadycznych zachorowań w ubiegłych miesiącach w m. Łodzi tą niepożądaną inflacją. Ale, powtarzam, w jednym tylko przypadku rodzina świeżo przyjechała ze wsi, inne od dawna mieszkają w Łodzi.

Jesteśmy niezłomnie tego zdania, iż dzięki przymasowemu szepcieniu ospy ochronnej, o ile ono wykonywane będzie z całą bezwzględnością, starowością i sprawnością, jakoteż przy należytem oświadczeniu ludności miasta o niebezpieczeństwie zatajenia zastabnić na ospę naturalną, przypadki choroby tej znikną zupełnie z powierzchni ziemi.

Działalność Wydziału.

Wydział Zdrowotności Publicznej odbył 4 posiedzenia, na których powzięto 98 uchwał. Komisja Gospodarcza odbyła 9 posiedzeń, na których powzięta 36 uchwał. Komisja Lekarska 6 posiedzeń, na których powzięta 30 uchwał. Posiedzeń lekarzy sanitarnych odbyło się 6.

Działalność poszczególnych instytucji W. Z. P.

a) w szpitalach miejskich leczono w ciągu 64159 dni szpitalnych 2468 chorych, z tego przypada na szpital:
 1. dla chorych zakaźnych i wewnątrznych w Radogoszczu łóżek 420 — 958 chorych — 27666 dni,

2. dla lekko-grażliwych chorych w Chojnach: łóżek 75 — 128 chorych — 6202 dni,

3. dla chirurgicznych chorych przy ul. Drewnowskiej 75: łóżek 142 — 706 chorych — 12805 dni,

4. dla skórnych chorych św. Aleksandra: łóżek 95 — 256 chorych — 9234 dni,

5. dla prostytutek „Marji-Magdaleny”: łóżek 150 — 420 chorych, — 8252 dni,

b) w szpitalach prywatnych 821 chorych w ciągu 23223 dni szpitalnych, z tego na szpital:

SZPITALA	chorych	łóżek
1. Anny-Marji . .	338	150
2. Kochanówka . .	333	200
3. Ewangelicki . .	150	60

Ambulatorja.

W ambulatorjach miejskich przyjęto 11423 chorych, z tego w ambulatorjum:

I-szy przy R. Bałuckim № 3 — 6803
 II-gim „ ul. Sawalskiej — 4620.

W ambulatorjach szkolnych przyjęto 21198 osób, z tego w ambulatorjum:

I-szym — 6387 III-cim — 5317
 II-gim — 4567 IV-tym — 4927

Przytulki Położnicze.

Z przytułków położniczych korzystało 629 położnic w ciągu 4155 dni szpitalnych, z tego w przytułku:
 1. przy ul. Dzielnej 52 11 ł.—318 ch.
 2. „ „ Sienkiew. 30 „—311 „

Dom Izolacyjny.

W domu izolacyjnym znajdowało się 384 osoby w ciągu 2378 dni szpitalnych.

Zakłady Kąpielowe.

w I-szym przy ul. Szkolnej № 11 — 22509
 w II-gim przy ul. Sienkiewicza — 4943
razem — 27452

Miejska Izba Odkazająca.

Działalność Miejskiej Izby Odkazającej wyraża się w następujących cyfrach:

a) dokonano dezynfekcyj po:

CHOROBY	w ubikac- jach
1. tyfisie plamistym . . .	276
2. „ brzusznym . . .	181
3. „ powrotnym . . .	4
4. szkarlatynie	97
5. dezynterji	13
6. dyfteryie	24
7. innych chorobach . . .	30
8. odrze	27
9. drętwy karka	30
10. gruźlicy	520

przy 731 dezynfekcjach w 1202

b) oczyściła i odkaziła 10 domów w 302 ubikacjach.

c) odkaziła w stałym kotle 10112 fantów rzeczy.

Odświeżbiarnia.

udzieliła porad 2831, leczono osób 988.

Laboratorium.

dokonało 898 badań,

Prosektorjum.

dokonało:

22 sekcji kliniczne

17 „ sądowych

186 rozbiorów histo - patologicznych.

Miejski Oddział Przewozu Chorych.

1. przy chorobach zakaźnych	394 przewozy
2. przy chorobach niezakaźnych	486 „
3. zwłok	42 „
razem	922 przewozy

Sekcja do Walki z Gruźlicą.

Do Poradni Sekcji zgłosiło się 620 osób dorosłych i 700 dzieci, razem 320.

Stacja tuberkulinowa zaszczepiła 4 osoby.

W pracowni rozpoznawczej badano płowociny 300 osobom z tego z wynikiem dodatnim 47.

Sanitarki dokonały 560 wywiadów.

Lekarze Sanitarni.

Stwierdzili 706 zachorowań na tyfus. Dokonali 420 oględzin sanitarnych i 415 oględzin zwłok.

Miejska Apteka Szpitalna.

wydała 5560 recept.

Urząd Weterynaryjny.

Rzeźnia Miejska: zabito bydło rogatego 4869 sztuk, cieląt 3798, świń 22753, owiec i kóz 438, koni 197

Rzeźnia Bałucka: zabito bydło rogatego 7778, cieląt, 16147, świń 5767, owiec i kóz 3577, koni 221.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Zdrowotności Publicznej w miesiącu kwietniu 1922 roku.

Tablica zachorowań i skonów na ostre choroby zakaźne:

CHOROBY	marzec		kwiecień	
	zach.	sk.	zach.	sk.
1 tyfus plamisty	34	3	30	5
2 „ brzuszny	28	6	22	3
3 „ powrotny	2	—	2	—
4 czerwonka	10	2	13	2
5 płońca	10	—	17	4
6 błonica	2	1	9	—
7 jaglica	110	—	26	6
8 drętwa karku	6	3	6	8
9 róża	2	1	9	2
10 gorączka pług.	2	2	2	1
11 odra	3	—	18	3
12 ospa naturalna	—	—	7	—

Działalność poszczególnych instytucyj Wydziału Zdrowotności Publicznej:

a) w szpitalach miejskich:

Szpital	pozost. w III m.	przy- było	wypł. sano	zmarło	pozost. na 1.5	liczba dni szpit.
1 Radogocz	275	269	193	38	313	8512
2 Chojny	64	25	17	—	72	2046
3 DREWNOWSKA	138	222	189	12	159	4372
4 Aleksandra	98	51	48	6	95	2904
5 Marii-Magdal.	88	78	105	—	61	2145
razem	663	645	552	56	700	19979

a) w szpitalach obcych:

1 „Kochanówka“	144	24	14	3	151	4390
2 Anny-Marji	82	85	47	12	108	4337
3 Ewangelicki	69	61	73	6	51	1749
razem	295	170	134	21	310	10476

c) w przytułkach położniczych:

1 przy ul. Dzieln.	37	66	76	3	24	620
2 „ „ Sienk.	17	98	86	1	28	652
razem	54	164	162	4	52	1272
Dom Izolacyjny	6	58	50	—	14	442
razem	6	58	50	—	14	442

Udzielono porad w ambulatorjach:

1. I miejskim przy Rynku Bałackim — 1900
  2. II „ „ ul. Suwłsk. — 1384
  3. Chrześc. T-wa Dobroczyń. — 762
  4. przy szp. Anny-Marji — 591
- 4637**

W ambulatorjach szkolnych:

- I-szym ambulatorjum — 1595
  - II-gim — 1542
  - III-cim — 1440
  - IV-tym — 1093
- 5470**

Wykapano w miejskich zakładach kąpielowych:

- I-szym przy ul. Szkolnej 11 — 14540
  - II-gim „ „ Sienkiewcza 95 — 3165
- 17705**

Miejska Izba Odkazająca:

- a) dokonano odkazań po:

CHOROBY	w ubik.	opojem. m. cub.	
1. tyfusie powrotnym	2	4	279
2. „ „ plamistym	29	113	16421
3. „ „ brzuszny	28	64	4318
4. czerwonca	7	14	831
5. płonicy	8	24	1785
6. gruźlicy	113	224	14735
7. błonicy	8	20	1457
8. drętewicy karku	1	2	144
9. różnych	6	9	632
10. ospie	6	10	538
11. róży	2	3	183
12. odrze	—	—	—
razem	210	487	41323

b) odkaziła i oczyściła w stałym kotle 4317 fun. rzeczy.

Miejska Pracownia Bakterjologiczna dokonała 318 badań. Prosektorjum Miejskie dokonało 5 sekcji klinicznych, 8 sądowych i 33 rozbiórów histopatologicznych.

Miejski Oddział Przewozu Chorych:

I. Dział Przewozowy.

przy chorobach udzielających się 128
 „ „ nieudzielających „ 167
 zwłok 14

II. Dział Ratunkowy:

weszań 343
 wypadków 238
 przewozów 110

Sekcja do Walki z Gruźlicą:

a) do Poradni Sekcji zgłosiło się 556 osób, dorosłych 159 i dzieci 397.

b) w Pracowni Rozpoznawczej badano płwociny 154 osobom, z tego z wynikiem dodatnim 23, ujemnym 131, c) Sanitarki dokonały 126 wywiadów, d) dokonano opatrunków chirurgicznych na mieście 102, e) wzyt instruk. higienistki na mieście 135.

Miejski Zakład ambulatoryjnego leczenia świerzbu udzielił porad 1222, leczono osób 451.

Lekarze Sanitarni.

1. dokonali 310 oględzin sanitarnych, 140 oględzin zwłok, doko-

nali wywiadów tyfusowych 70, płonicy 6, czerwonki 4.

Urząd Weterynaryjny:

a) Rzeźnia Miejska: zabito bydła rogatego 1569, cieląt 2513, owiec i kóz 179, świń 5801, koni 17.

b) Rzeźnia Bałucka: zabito bydła rogatego 2061, cieląt 5542, owiec i kóz 1497, świń 1640, koni 36.

Mięsa przywozowego zbadano 53 tusze cieląt i pół tuszy wieprza.

ZAGADNIENIA KOMUNALNE.

Zrączenie Kolei Elektrycznej Łódź-Rokiciny-Tomaszów.

Dobry system komunikacji podmiejskich jest wogóle pierwszym warunkiem racjonalnego rozwoju wielkich miast, jak również rozkwita bliższych i dalszych okolic. Jeżeli zaś chodzi o okręgi przemysłowe, to jest to warunek niezbędny. Racjonalnie rozbudowana sieć komunikacji podmiejskich, pozwala na stworzenie znośnych warunków pracy i życia w tym olbrzymim środowisku ludzkim, jakimi są obecnie miasta, a to zarówno pod względem higienicznym, jak i gospodarczym, gdyż:

po 1-sze umożliwia budowę fabryk i zakładów przemysłowych na oddalonych przedmieściach, podczas gdy śródmieście pozostaje przeznaczony dla skoncentrowania wszelkich instytucji społecznych, użyteczności publicznej, biur oraz mieszkań prywatnych;

po 2-gie pozwala na tworzenie dzielnic mieszkalnych poza obrębem dotychczasowych granic miasta;

po 3-cie pozwala na budowę mniejszych domów mieszkalnych, otoczonych ogrodami — stworzenia miast ogrodów — zamiast budowanych obecnie domów — koszar;

po 4-te dogodna sieć komunikacji podmiejskich pozwoli rzeszom pracującym w mieście mieszkać stale poza granicami miasta w miejscowościach okolicznych w promieniu nawet kilkudziesięciu kilometrów. Ma to w obecnej chwili z powodu braku mieszkań niesłychanie ważne znaczenie;

po 5-te umożliwia ludziom, posiadającym nawet mieszkanie w mieście, korzystanie z odpoczynku świątecznego, czy nawet po skończonych zajęciach w dniach zwykłych, poza murami miasta i oddychaniem świeżym powietrzem;

po 6-te dobra komunikacja podmiejska ułatwia dowóz produktów spożywczych i tym sposobem przyczynia się do zmniejszenia kosztów utrzymania w mieście. To są najważniejsze korzyści, płynące dla miasta, ale i wieś, i cała okolica, przez którą przebiegać będzie kolejka, ogromnie zyska na otrzymaniu dogodnego połączenia z miastem, gdyż zyska szybki, tani i wygodny przejazd do miasta po potrzebne zakupy oraz przewóz swoich produktów.

Zrozumiano to na zachódzie i tam w okolicach każdego większego miasta istnieje racjonalnie rozbudowana sieć komunikacji podmiejskich. Mniejsze miasta posiadają sieć miejskich tramwajów, których poszczególne linje wchodzi daleko poza krańce miasta i łączą tym sposobem okoliczne miejscowości ze środkiem miasta. Niestety, u nas nawet 2 największe miasta: Warszawa — stolica kraju i Łódź — stolica przemysłu, jeżeli posiadają komunikację podmiejską, to bardzo niewystarczającą.

Łódź naprzykład posiada na zachód od miasta szereg linii kolei elektrycznej; natomiast na wschód od miasta nie posiada ani jednej linii kolejowej typu podmiejskiego.

Najracjonalniejszym środkiem komunikacji podmiejskiej są kolejni elektryczne dojazdowe, gdyż pozwalają na częste ruszanie pociągów i o dającej szybkości przy najmniejszych kosztach eksploatacji — są więc środkiem komunikacji szybkim i tanim.

Z tych względów Magistrat m. Łodzi opracował całą sieć kolejek dojazdowych, elektrycznych, prowadzących na wschód od miasta, jak do Łagiewnik, Brzezina, Tomaszowa przez Rokietny, Rzgowa przez Chojny.

Na pierwszym planie stoi budowa kolejki z Łodzi przez Rokietny do Tomaszowa, a to ze względu na przemysł Łodzi. Kolejka ta, oprócz wyżej podanych zadań ważną będzie ze względu na przewóz towarów manufakturalnych oraz surowców z Łodzi do Tomaszowa.

Tomaszów, dzięki swemu położeniu nad Pilicą, już przed wojną ściśle związany był z przemysłem Łodzi. Wiele fabryk łódzkich posyłało swoje półgotowe wyroby do farbiarni tomaszowskich. Przewóz tych towarów przed wojną, a i obecnie odbywa się kołami. Jeżeli ten prymitywny sposób transportu przed wojną nie był racjonalny, to obecnie z powodu wysokich kosztów utrzymania kołi, oraz roboeizny zupełnie nie wytrzymał kalkulacji, jako zbyt kosztowny i powolny. A jednak taki pierwotny sposób przewozu towarów istnieje i obecnie, nie może to jednak w żadnym razie sprzyjać rozwojowi wzajemnych stosunków pomiędzy temi miastami. Widzimy więc, że brak komunikacji wpływa hamująco na rozwój przemysłu pomiędzy Łodzią i Tomaszowem. Tym potrzebom ma zadość uczynić projektowana kolejka Łódź — Rokietny — Tomaszów, przystosowana do ruchu osobowego i towarowego. Aby przewóz towarów mógł odbywać się szybciej i taniej, projektowane jest pobudowanie bocznie zarówno do fabryk w Łodzi, jak i w Tomaszowie. Z tego względu szerokość toru kolejek odpowiadać będzie szerokości toru tramwajów miejskich tak, że wagon kolejki naładowany w fabryce, wysyłającej towar w Łodzi, będzie wprowadzony do fabryki tomaszowskiej, do której winien być dostarczony. Tym sposobem uniknie się przeładowywania towarów, a przez to osiągnie się zmniejszenie kosztów przewozu, oszczędność na czasie, oraz usunie się niebezpieczeństwo uszkodzenia lub zaginięcia towaru. Niezależnie od tego, kolejka, Łódź — Rokietny — Tomaszów odegra ważną rolę przy przyszłej budowie wodociągów dla Łodzi, dla których, jak wiadomo, woda będzie sprowadzana z Pilicy pod Tomaszowem, gdyż trasa kolejki biedz będzie z niewielkimi wyjątkami równoległa do wodociąga, tą samą drogą.

Projekt kolejki jest złożony w M. K. Z. dla uzyskania koncesji.

Dla przeprowadzenia budowy kolejki Magistrat projektuje stworzenie spółki akcyjnej, mieszanej z udziałem kapitałów miasta Łodzi oraz kapitałów prywatnych.

Statut spółki jest już opracowany i wkrótce spółka zostanie zalegalizowaną.

Kronika miejska.

— **Urządzenie oddzielnych ubikacji w szpitalach dla chorych więźniów.** Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych № 30 z dnia 3/VI 1921 roku № B. P. 176/70, intymowany pismem Województwa z dnia 1 lipca 1921 r. L. AD. 2929/3-II, zaleca urządzenie w szpitalach ko-

munalnych oddzielnej ubikacji dla chorych więźniów.

Przeprowadzeniem tego miały się zająć władze komunalne, przyczem koszta wydatkowane pokrywa Ministerstwo Sprawiedliwości — Sekcja Więzienna.

Takie oddzielne ubikacje dla więźniów ułatwiają znacznie pilnowanie tych więźniów, który to obowiązek nałożony jest na Policję Państwową

zmniejszając ilość posterunków policyjnych, ustawianych w szpitalach, a nadto uniemożliwiają więźniom ucieczkę ze szpitala. Dotychczas jednak jedynie tylko w dwóch powiatach tutejszego Województwa Brzezińskim i Tureckim, to urządzenie zostało wprowadzone. Natychmiast szpitale komunalne w pozostałych powiatach i miastach wydzielonych urzędów takich dla więźniów chorych nie posiadają, chorzy więźniowie umieszczani są na salach ogólnych, co zmusza Policję do wystawiania w szpitalach kilku posterunków, przyczem i tak niema dostatecznej pewności, czy więzień nie zdoła zbiec. A trzeba mieć nadto to na uwadze, że nałożone na Policję obowiązki są tak różnorakie i liczne i tak absorbują nas i siły organów policyjnych, że przy małej liczbie funkcjonariuszów ci ledwie im podołać zdołają, zmuszeni niejednokrotnie właśnie dla tych powodów sprawy pierwszorzędnej wagi dla bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego odkładać na drugi plan. Ponieważ w interesie tak ogólnie społecznym, jak i samych ciał samorządowych leży, by organom policyjnym ułatwić trudną ich pracę.

Województwo zwróciło się do Przewodniczących Sejmików Powiatowych i Prezydentów Miast z wezwaniem o poczynienie starań, by w szpitalach, pod zarządem ich stojących, jak najrychlej zostały urządzane oddzielne ublanki dla chorych więźniów.

— **Odłożenie zjazdu opieki społecznej.** Z powodu wypadku, jakiemu uległa ławniczka Dorota Kluszyńska, zainicjowany zjazd opieki społecznej w Polsce nie odbędzie się w oznaczonym terminie.

— **Opłaty stemplowe od pełnomocnictw.** Minister skarbu, opierając się na ustawie z d. 7 kwietnia r. b. w sprawie podwyższenia i zrównania stawek przy niektórych opłatach stemplowych, wydał ostatnio rozporządzenie o opłatach stemplowych od pełnomocnictw.

W myśl rozporządzenia powyższego, dokument, stwierdzający pełnomocnictwo, podlega opłacie w wysokości 100 mk. za każdy arkusz.

Opłacie takiej podlegają również pełnomocnictwa, upoważniające do działania w imieniu oskarżyciela lub obwinionego w postępowaniu sądowo-karnem, o ile chodzi o sprawy z oskarżenia prywatnego.

Pełnomocnictwo, podpisane przez kilku mocodawców, podlega opłacie tyle razy, ilu jest mocodawców.

Nie podlegają opłacie:

1. pełnomocnictwa upoważniające do podjęcia pborów służbowych lub należności emerytalnej;

2. świadczenia pisemne, umieszczone na dokumencie pełnomocnictwa, wydanym adwokatowi lub innej osobie, uprawnionej do bronięcia spraw cudzych zawierające ustanowienie dalszego pełnomocnika (substytata) w tej samej sprawie;

3. pełnomocnictwa, składane komisji rozjemczej dla załatwienia załatwiania zaborowych między pracodawcami a pracownikami rolnymi.

Rozporządzenie wymienione nabrało mocy obowiązującej w d. 26 czerwca r. b.

— **Oddział oświaty pozaszkolnej.** Przy kuratorjum okręgu szkolnego łódzkiego (Piotrkowska 56) został utworzony oddział oświaty pozaszkolnej w celu współdziałania ze wszystkimi instytucjami kulturalno-oświatowymi, działającymi na terenie województwa, i udzielania wszelkich informacji i wskazówek w pracy na polu oświaty pozaszkolnej.

Towarzystwa oświatowo-kulturalne działające w Łodzi, mogą wnieść bezpośrednio podania do kuratorjum okręgu szkolnego łódzkiego (Piotrkowska 56) o uzyskanie zasiłku na cele oświaty pozaszkolnej najpóźniej do 12 czerwca.

— **Licytacja.** Zarząd Pałaców w Spale (8 klm. od stacji Tomaszów Mazow.) podaje do powszechnej wiadomości, że w dniu 26-go czerwca 1922 r. o godz. 10-ej rano w

kancelarii Zarządu Spóły odbędzie się „in plus” głośna licytacja na szkła do lamp naftowych, latarnie i lampy, a mianowicie:

Szkiel (cylindrów) do lamp naftowych
 № 30 165 sztuk,
 „ „ do lamp naftowych
 № 20 55 sztuk,
 „ „ do lamp naftowych
 № 16 317 sztuk,

Szkiel bez numerów rozmaitych wymiarów 214 sztuk. Szklanych zbiorników (rezervoarów) 80 sztuk.

Porcelanowych zbiorników (białych) 19 sztuk. Blaszanych zbiorników malowanych olejno 120 sztuk.

Lichtarzy blaszanych, stojących 3 sztuk. Podstawek do lamp wiszących 44 sztuk. Lichtarzy ściennych lanych żelaznych 42 sztuk.

Latarni blaszanych dużych, 2-ch gatunków 26 sztuk. Latarni blaszanych średnich 1-go gatunku 59 szt.

Latarni blaszanych rozmaitego gatunku 144 sztuk. Latarni blaszanych braków 16 sztuk, oszacowanych na sumę 215010 marek.

Przystępujący do licytacji obowiązani są złożyć vadjum w ilości 10 proc. od sumy szacunkowej.

Nieutrzymującemu się na licytacji vadjum będzie bezzwłocznie zwrócone.

Suma z przetargu oznaczona, podlega zatwierdzeniu przez Zarząd Gmachów Reprezentacyjnych Rzeczypospolitej i w razie zatwierdzenia licytacji nie później, jak do 10 dni od chwili przetargu, nabywca, po wniesieniu zalicytowanej sumy w całości wchodzi w posiadanie zakupionego przedmiotu.

Warunki licytacji i przedmiot sprzedaży jest do przejrzania w Spale każdodziennie w godzinach biurowych za wyjątkiem dni świątecznych.

— W sprawie sekcji zwłok. Ministerstwo Zdrowia Publicznego komunikuje, że na zasadzie § 219 ustawy dla szpitali cywilnych Królestwa Polskiego z r. 1842, w każdym przypadku, gdzie oczekiwana być może korzyść naukowa, sekcja patologicz-

na zaniechana być nie powinna, również jak w każdym przypadku, gdy lekarz naczelny uzna tego potrzebę.

Na mocy powyższego, w razie zachodzącej potrzeby, a w szczególności przy oczekiwanej korzyści naukowej, szpital jest obowiązany dokonać sekcji patologicznej zwłok bez zasięgnięcia zgody rodziny zmarłego.

— **Częściowa likwidacja tanich kuchen.** Z dniem 1 czerwca r. b. zlikwidowaną została tania kuchnia № 11, przy ul. Al. 1 Maja 21.

Osoby korzystające z obiadów w powyższej kuchni, przeniesiono do taniej kuchni № 10 przy ul. Jakóba № 10.

— **Przejęcie ochron.** W myśl uchwały Rady Miejskiej z dn. 8-go lutego r. b. zostały przejęte przez Wydział Oświaty i Kultury Magistratu m. Łodzi pod względem wychowawczym następujące ochrony:

1. Ochrona Bałucka przy ul. Franciszkańskiej 85,

2. Ochrona IV im. ks. Karola Szmidla przy ul. Milsza № 48,

3. Schronisko dla dzieci wyzn. mojżeszowego, przy ul. Smugowej 4.

— **Y. M. C. A.** Amerykańskie T-wo Młodzieży Chrześcijańskiej Y. M. C. A. przed opuszczeniem Polski pragnie swą pożyteczną instytucję oddać w ręce Polskich Komitetów, które już w stolicy i innych miastach zaczęły pracować. Obecnie ma być utworzony taki komitet w Łodzi.

W tym celu zaproszono przedstawicieli Magistratu m. Łodzi na zebranie w dn. 29-go maja r. b., na którem omówiono sprawy organizacyjne, ustalono statut i regalamina wewnętrzny i wybrano komitet miejsowy.

— **Interpretacja statutu-Kas gmin. Pożyczkowo-Oszczędnościowych**

W sprawie powyższej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia:

1. Aezkolwiek art. 23 Ustawy Kas pożyczkowo-osezczędnościowych dla

ludności wiejskiej z dnia 23 listopada st. st. 1906 r. mówi, że procenty od wkładów winny być wypłacane wkladcom bądź przy zwrocie wkładu, bądź na żądanie półrocznie zdoła, przyczem wyraźnie zastrzega, że nie dolieży się procentów od procentów — to jednak z uwagi, że wedle art. 30. Statutu Kasy, każdy właściciel wkładu posiada rachunek, osobisty w księgach Kasy, można zaległe procenty dopisywać do tego rachunku (bez doliczenia wszakże procentów od procentów — stosownie do § 23 Statutu), przez co zaufanie ludności do Kas się wzmochni.

2. W myśl artykuła 2277 Kodeksu Cywilnego odsetki od sum pożyczonych przedawniają się z upływem lat 5, wobec czego nieodebrane procenty, zalegające za lata wcześniejsze, winny być odpisane do kapitału zakładowego na zasadzie własnej decyzji Zarządu Kasy.

Okoliczność, czy procenty te uległy przedawnieniu przed wybuchem wojny, czy w okresie wojny, obecnie jest pozbawiona znaczenia, gdyż stosownie do art. 4 i 5 dekretu z dnia 16-go stycznia 1919 r. w przedmiocie zawieszenia biegu terminów i przedawnień (Dz. pr. Nr. 9) 19 poz. 121 zawieszenia dotyczą terminów i przedawnień pomiędzy 1 sierpnia 1914 r. a datą następującą w sześć miesięcy po zawarciu „Ostatecznego traktatu, który położy kres trwającej się wojnie“, przyczem wnioski w tym przedmiocie osób interesowanych mogą być stawiane „najpóźniej w sześć miesięcy po zawarciu“ tego traktatu.

— **Pomoc Inwalidom.** Znajdując się w wielu punktach naszego miasta szafeczki z dziennikami i pismami zostały usunięte, a na ich miejsce sprzedaż gazet objęli inwalidzi wojenni.

— **Danina.** Zamiast istniejących obecnie trzech kas likwidacyjnych, zostanie utworzona tylko jedna kasa dla wszystkich płatników daniny. Równocześnie wzmożona zostanie działalność urzędu sekwestracyjnego, ce-

lem przymusowego ściągania należnej daniny.

— **Nowe podatki.** Magistrat wystąpił do rady miejskiej z wnioskiem o zatwierdzenie podatku od lokali, oraz podatku dla wprowadzenia powszechnego nauczania i szpitalnictwa.

— **O podatek dochodowy.** Magistrat zwrócił się do ministerstwa skarbu z propozycją przekazania magistratowi wymiaru państwowego podatku dochodowego za rok 1922.

Ministerstwo skarbu na propozycję tę zgodziło się z warunkiem, iż przewodniczącym komisji obywatelskiej do wymiaru tego podatku będzie prezydent Rzewski, a zastępcą ławnik Badzian.

O posady dla inwalidów.

Minister spraw wewnętrznych zarządził, aby każda instytucja samorządowa przyznawała pierwszeństwo przy obsadzaniu wolnej posady urzędników samorządowych inwalidom, o ile kandydat-inwalida posiada dostateczne kwalifikacje.

Organ kierowniczy instytucji samorządowej obowiązany jest na wezwanie właściwego państwowego urzędu pośrednictwa pracy zawiadomić ten urząd o każdej wolnej posadzie urzędnika kancelaryjnego i manipularcyjnego (tak zw. siły pomocniczej).

Jeżeli w ciągu 10 dni po wysłaniu zawiadomienia do instytucji samorządowej nie zgłosił się inwalida, mający dostateczną do objęcia posady kwalifikację, instytucja obsadzi wolne miejsce według swego uznania w myśl przepisów ogólnych.

Pomnik księcia Józefa Poniatowskiego.

Z inicjatywy prezydenta ministrów p. Ponikowskiego, zawiązał się przed kilkoma tygodniami Komitet wzniesienia pomnika księcia Józefa Poniatowskiego w Warszawie, nad którym objął protektorat Naczelnik Państwa. Prezydium honorowe komitetu stanowią: ks. kardynał Dalbor, ks. kardynał Kakowski, minister pełnomocny Francji de Panaficu, marszałek Sejmu W. Trąpczyński.

Na pierwszym zaraz posiedzeniu, które odbyło się w gmachu prezydium Rady ministrów, ustalono listę komitetu głównego i ukonstytuował w komitet wykonawczy z księciem Adamem Czartoryskim, jako wnukiem inicjatora pomnika, na czele.

Komitet wykonawczy, któremu powierzono dokonanie tego dzieła wyłonił trzy komisje: artystyczno-techniczną, skarbową i propagandy. Wszystkie te trzy komisje są już w pełni pracy. Komisja artystyczno-techniczna, pod przewodnictwem Artura Śliwińskiego, brała pod uwagę cały szereg placów stołecznych i za najodpowiedniejsze uznała miejsca następujące: przed gmachem rady ministrów (dawny pałac namiestnikowski), wgłębienie przed kolumnadą ogrodu Saskiego, między skrzydłami sztabu jeneralnego; przed kościołem wizytek, oraz w alejach Ujazdowskich na miejscu burzonej cerkwi. — Komisja skarbowa rozwija działalność w celu zgromadzenia funduszu, niezbędnego dla doprowadzenia sprawy do pomyslnego końca. We wszystkich pocztowych kasach oszczędności są przyjmowane składki na konto komitetu wzniesienia pomnika ks. Józefa Poniatowskiego za numerem 4600. Komisja propagandy powierzyła napisanie odezwy Arturowi Oppmanowi (Ortowi).

Ogłoszona odezwa zwraca się do społeczeństwa w następujących słowach.

„Rodacy! Pomnik księcia Józefa powrócił do Warszawy. Znakomite dzieło Thorwaldsena, stworzone przed stu niespełna laty, dzięki dostojnej czci współczesnych dla wiekopomnego bohatera, stanie nareszcie na jednym z placów stolicy. Będzie budzić w sercu dzisiejszych Polaków dumę i miłość, będzie mówić o męstwie niezłomnym do zgonu; będzie patrzeć na najszcześniejsze z pokoleń narodu, które, pierwsze po tylu latach niewoli wolne, na wolnej gospodarzy ziemi.

„Rodacy! Pomnik Naczelnego

Wodza rycerskich wojsk Księstwa Warszawskiego jest symbolem nie tylko jednej z najwspanialszych kart naszych dziejów bojowych, ale jest również jakby odbiciem porozbiorowej niedoli Polaków.

„Zrodzony w płomiennem uczuciu szlachetnych dusz, w podniosłej potrzebie widomego hołdu dla ukochanego Wodza, poległego za chwałę Ojczyzny, wtrącony do kazamat fortecznych Modlina, ledwo że nie rozbity na szczęty z rozkazu barbarzyńskiego despoty, podarowany gnębielowi Polski przez tryumfującego nad Polską cara — po latach tułaczki, drogami zalanemi krwią dzisiejszych zdobywców wolności, wraca do niepodległej i zjednoczonej Ojczyzny.

Rodacy! Radosny obowiązek mamy dziś do spełnienia. Obowiązek, który, powinniśmy tem rychlej w czyn przekuć, im dłużej odłana w bronzie postać uosobienia honoru polskiego czekała na należne sobie miejsce.

„Niech naród cały, niech każdy z nas, kto go widzi na polach bitew na czele nieśmiertelnych zastępców — i w tym ostatnim skoku, kiedy potrzykroć ranny, błędącymi usty rozmawiał z Bogiem, Jemu honor Polski pod straż najpewniejszą oddając, niech każdy przyłoży się do wzniesienia tej pamiątki nigdy nie gasnącej sławy, Księciu Józefowi — i sobie.

„Bo życie i śmierć Księcia Józefa są własnością każdego Polaka, bo wszystkim sercom polskim jest on na zawsze drogi i może — z największych w narodzie — najbliższy”.

Za Komitet główny wzniesienia pomnika Ks. Józefa Poniatowskiego w Warszawie prezes: Antoni Ponikowski, wiceprezesi: gen. Kazimierz Sosnkowski, Stanisław Nowodworski, sekretarz generalny: Jan Skotnicki.

Za Komitet wykonawczy: ks. Adam Czartoryski, Ignacy Baliński, Bronisław Gembarzewski, hr. Edward Krasieński, dr Karol Vacqeret, Artur Śliwiński i Artur Oppman.

Treść numeru 24-ego:

Zmiana zapatrywań na prawo własności, a własność nieruchomości.

Dział Sprawozdawczy.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Gospodarczego za czas od 1. I. do 31. III. 1922 r.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Zdrowotności Publicznej za czas od dnia 1-go stycznia do dnia 31-go marca 1922 r.

Sprawozdanie z działalności Wydziału Zdrowotności Publicznej w miesiącu kwietniu 1922 r.

Zagadnienia komunalne:

Znaczenie Kolei Elektrycznej Łódź—Rokiciny—Tomaszów.

Kronika miejska.

Pomnik księcia Józefa Poniatowskiego.

Wkrótce wyjdzie z druku Przewodnik dla Urzędów Stanu Cywilnego

opracowany przez prezydenta Rzewskiego i kierownika
U. S. C., I. Szwarcmanna,

zawierający między innymi przepisy obowiązujące na wszystkich ziemiach Rzeczypospolitej i zagranicą.

Zamówienia na pozostałą niewielką ilość niezarezerwowanych jeszcze egzemplarzy przyjmuje Urząd Stanu Cywilnego, Łódź Zachodnia № 52.

Licytacje przymusowe.

Dnia 14 czerwca 1922 roku od godziny 9-tej rano odbędą się licytacje przy ul. 1-go Maja 22, kafer płócienny. Cegielniana 39, garderoba i biurko. Konstancyńska 65, 2 stoliki. Kamienna 14, kosz. Łagiewnicka 15, krzesło. Skwerowa 7, tremo. Magistracka 4, waga. Kielna 32, kapa. Pomorska 173, zegar. Sikawska 27, obrus. Dzielnia 50, biblioteka.

Dnia 16-go czerwca 1922 roku od godziny 9-tej rano odbędą się licytacje przy ul. Główna 50, waga. Główna 7, waga. Główna 24, waga. Rzgowska 12, komoda. Kilińskiego 81, mandolina. Karola 10, rower. Karola 8, zegar. Ewangelicka 9, szafa, biurko, lustro. N. Zarzevska 17, stolika.

Miejski Urząd Sekwestracyjny.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi ul. Zawadzka № 7.